

критеріїв: 1) залежно від рівня правового регулювання - конституційні та законодавчі повноваження Голови Верховної Ради України; 2) залежно від того, чи реалізуються вони в сесійному режимі, чи поза ним, – сесійні (пленарні) та позасесійні (позапленарні) повноваження спікера; 3) залежно від предметної специфіки та з урахуванням функціонального наповнення діяльності парламенту – організаційні, нормотворчі, представницькі, контрольні, номінаційні та фінансові повноваження Голови Верховної Ради України.

Одним з пріоритетних напрямків роботи Голови Верховної Ради України та його заступників є ведення засідань парламенту. На пленарному засіданні ніхто не може виступати без дозволу головуючого на засіданні. Він надає слово депутатам у порядку, передбаченому Регламентом Верховної Ради України, з дотриманням черговості, встановленої для промовців на підставі їх заяв про надання слова, з забезпеченням чергування виступів на підтримку і не на підтримку обговорюваної пропозиції та забезпечення виступів від різних депутатських груп (фракцій) пропорційно їх кількісному складу.

Доволі контрверсійними є норми, пов'язані з функціонуванням інституту Погоджувальної ради депутатських фракцій, який не завжди чітко та безконфліктно існує поряд з Головою Верховної Ради України, певним чином конкуруючи з його компетенцією. Водночас виправданим з організаційного боку слід вважати бажання обмежити одноособову владу керівника Верховної Ради України певним колегіальним парламентським органом консультативно-дорадчого характеру.

Нинішньому правовому статусу Голови Верховної Ради України притаманні тенденції до подальшої еволюції: уточнення окремих елементів системи повноважень, розширення його компетенції, деталізації окремих повноважень, що приводить до суттєвого розширення та поглиблення сфери правового регулювання його діяльності.

Представляється можливим зробити висновок, що національним законодавством закріплений такий обсяг повноважень голови парламенту України, який підтверджує нормативну модель “сильного” керівника єдиного органу законодавчої влади України.

Туркін А.М.
курсант 2 курсу ФПФПВВ
ННПФПМГБВВ НАВС
Науковий керівник: кандидат
юридичних наук
Павловська А.А.

ПОКАРАННЯ ТА ЙОГО ВИДИ

Актуальність визначеної теми зумовлена необхідністю висвітлення негативних злочинних проявів в державі, необхідністю ефективної боротьби зі злочинністю на теперішньому етапі розвитку кримінального права.

Дослідженням цієї теми займалися такі вчені як: М. Д. Шаргородський, А.Б. Никифоров, Б.С. Утевський, М.Л. Коржанський, та ін.

Злочинність має закономірне відтворення у часі, є негативним проявом суспільного життя, який існує і буде існувати. Покарання ж, натомість, є логічною реакцією на такий прояв, є важелем впливу на свідомість, що стримує від вчинення правопорушення на попередніх його задумках та здійснює обмеження природних та, насамперед, позитивних прав осіб, які мають радикально хибну правову свідомість та вже вчинили правопорушення.

Покарання є найбільш характерним наслідком вчинення злочину. Воно є методом кримінально-правової боротьби зі злочинністю.

При тому не варто переоцінювати застосування покарання, його вплив на ситуацію зі злочинністю в країні, не треба чекати від нього вирішення всіх проблем, які виникають у ході боротьби зі злочинністю. Але не треба й недооцінювати покарання як метод впливу на злочинність. Саме шляхом застосування справедливого, невідворотного і своєчасного покарання держава стримує злочинність, веде "наступ" на неї, маючи на меті її приборкання й максимальне обмеження її проявів. До того ж наявність караності як ознаки кожного злочину, а також реальне застосування покарання сприяє профілактиці злочинності на всіх її рівнях і у всіх її проявах.

Покарання є заходом примусу, що застосовується від імені держави за вироком суду до особи, визнаної винною у вчиненні злочину, і полягає в передбаченому законом обмеженні прав і свобод засудженого. Таке визначення надано в кримінальному кодексі України, з нього ж можна сформулювати й основні ознаки покарання.

Проте у нашому законодавстві, як і в законодавстві абсолютної більшості сучасних країн відтворено ідею кари, проте на її застосування накладено суттєві обмеження.

Міра кари, витікаючи із світобачення окремих соціальних груп, безпосередньо впливала на особливості покарання. Інститут покарання в свою чергу формував загальні цінності, норми та правила поведінки, якими людина активно користувалася, будучи суб'єктом суспільних відносин, правила яких вона пасивно дотримувалась та вчинки, яких вона зобов'язана була уникати. Покарання і зараз визначає міру соціальних взаємовідносин у рамках формально закріплених на законодавчому рівні моральних вподобань як соціуму (в його більшості), так і окремих лідерів, режимів.

Засоби покарання та міра кари є невід'ємною складовою при характеристиці режимів окремих країн з огляду на їх демократичність, релігійні, менталітетні, моральні особливості.

Меті покарання впродовж століть приділяли велику увагу найвидатніші філософи, теологи, юристи. За підрахунками видатного вченого професора

М.Д. Сергієвського, починаючи з часів Гуго Гроція (1583-1645) стосовно покарання було висунуто 24 нових філософських систем і близько 100 теорій, які були різновидами цих систем. І сьогодні є різні підходи щодо вчення про мету (цілі) покарання у світовій теорії і практиці боротьби зі злочинністю.

Всі ці теорії умовно розподіляються на три види: абсолютні, відносні й змішані.

Абсолютні теорії покарання полягають у тому, що покарання є відплатою за вчинений злочин, воно не переслідує жодної практичної мети. Його основу треба шукати у вищих началах, які є аксіомою для всього цивілізованого людства. До абсолютних теорій належать теологічні (богословські), згідно з якими кримінальне (людське) покарання є лише матеріалізацією Божої кари.

Крім абсолютних теорій дедалі більше відображалися в законодавстві теорії відносні, або утилітарні (від лат. — користь). В їх основі є те, що покарання призначалося для досягнення певної корисної мети для суспільства в цілому і для покараного особисто. Згідно з утилітарними теоріями покарання, насамперед, має завданням запобігати вчиненню злочинів як з боку засудженого, так й інших членів суспільства, а також виправлення злочинця.

Змішані ж теорії мають спільні риси як абсолютних, так і відносних.

Повинна бути співмірність між злочинами й покараннями, міра покарання повинна визначатися шкодою, завданою суспільству. Мета покарання — не в тортурах і мученнях людини, вона — в тому, щоб не дозволити винному знову нанести шкоду суспільству й утримати інших від вчинення того ж. Чим скоріше настає покарання за злочин, чим воно ближче до нього, тим воно справедливіше.

Засобом реалізації мети є система покарань. Це встановлений кримінальним законом вичерпний перелік видів покарань, які розташовані послідовно від найменш тяжкого до найбільш тяжкого.

В основу побудови діючої системи покарань покладені такі принципи кримінального права як справедливість, законність і гуманізм.

Ч. Беккарія називав таку побудову - "Східці покарань". Цей принцип відтворений і у санкціях окремих статей Особливої частини КК. Він орієнтує суд на першочергове використання більш м'якого виду покарання. Крім того, послідовне розташування видів покарань у їх системі визначає відносну суворість кожного з них стосовно інших, вказує на те, яке покарання може призначити суд при призначенні більш м'якого покарання, ніж передбачено законом, при заміні невідбутої частини покарання більш м'яким тощо.

Діюча система покарань наведена в ст. 51 КК і включає в себе 12 видів покарань: штраф; позбавлення військового, спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу; позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю; громадські роботи; виправні роботи; службові обмеження для військовослужбовців; конфіскація майна; арешт; обмеження волі; тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців; позбавлення волі на певний строк; довічне позбавлення волі.

Значення системи покарань полягає у тому, що вона сприяє реалізації принципу індивідуалізації покарань, призначенню покарань за ступенем їх впливу на злочинця.

Отже, підсумовуючи викладене, можна сказати, що застосування покарання є необхідною умовою для якісного функціонування суспільства, є тим важелем впливу на суспільні відносини та суспільну свідомість, що має велике значення щодо запобігання негативним злочинним проявам та реагуванню на ці прояви. Покарання є надважливим інститутом кримінального права, що має велике соціальне значення.

Букаєв О.Б.
курсант 2 курсу ФПФПВВ
ННПФПМГБВВ НАВС

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ НАВІГАЦІЇ У ВІСЬКОВИХ ЦІЛЯХ

Навігація (лат.*navigatio* — мореплавання від лат.*navigare* - плавати, переплисти). Теорія та практика керування кораблями. Задачі навігації полягають у забезпеченні точного, своєчасного та безпечного плавання корабля, виконанні необхідних розрахунків для маневрування. Багато віків термін **навігація** означав тільки вищевказане значення Тепер, в загальному термін навігація - процес керування деяким об'єктом (в тому числі інформаційним), який має властиві йому методи пересування в певному просторі. Внаслідок розвитку науки і техніки, появи повітряних суден, космічних кораблів - нових об'єктів навігації виникли такі види навігації:

- аеронавігація - керування рухом повітряного летального апарату;
- космічна навігація – керування рухом космічного летального апарату;
- астрономічна навігація - метод визначення координат суден і летальних апаратів, заснований на використанні радіовипромінювання або світлового випромінювання небісних світил;
- астроінерційна навігація - метод навігації космічного літального апарата, що комбінує засоби інерційної системи навігації й астрономічної навігації;
- біонавігація – здатність тварин вибирати напрямок руху при регулярних сезонних міграціях;
- інерційна навігація - метод визначення параметрів руху й координат об'єкта, що не потребує зовнішніх орієнтирів або сигналів;
- інформаційна навігація – процес спрямовування користувача по логічно зв'язаним даним;
- морська навігація – основний розділ судноводіння;